

Een *jummenaz* in Hoboken: de KTS (1950-2002) – Deel 1

Luc Van den Berghe

Inleiding

In de 21ste eeuw is turnen nog altijd één van de spectaculairste olympische sporten. Je hoeft niet eens een kenner te zijn om volop te kunnen genieten van de geweldige fysieke prestaties die de dames en heren gymnasten neerzetten tijdens wereldkampioenschappen of Olympische Spelen. Maar dat is topsport. Gymnastiek wordt ook beoefend in een recreatieve vorm, die wat meer toegankelijk is voor een breed publiek. Scholen brengen het in hun programma als een onderdeel van de Lichamelijke Opvoeding, waarin echter ook andere sporten worden opgevoerd. Turnkringen houden de gymnastiek in leven. Er zijn echter zoveel manieren om aan lichaamsbeweging te doen en om je lichaam te ontwikkelen, dat het turnen in turnkringverband vandaag wel wat is teruggelopen. Met de opkomst van zo vele andere sporten is de woordenschat van de Hobokenaren bovendien mee geëvolueerd. In de eerste driekwart van de vorige eeuw gingen de Hobokenaren immers niet naar de turnkring, ze gingen naar de *jummenaz*, een verbastering van het woord gymnastiek. Ze deden niet mee aan wedstrijden maar aan *prijskampen*. Ze droegen geen uniform, maar een *tenue* en het embleem van de vereniging was geen schildje, maar een *coquarde*.

Hobuechen 1135 besteedde eerder reeds aandacht aan de turnbeweging in Hoboken. Zo bracht het tijdschrift een korte geschiedenis van IVOLO.¹ De Hobokense heemkundige kring wijdde er zelfs een fototentoonstelling aan, die langdurig liep in kasteel Broydenborg tussen 13 november 2011 en 1 april 2012.² Het grote publiek kende IVOLO vooral van de vele turners die in hun witte uniformen meeliepen in gemeentelijke optochten. In de 1 mei-stoeten marcheerden ze fier op de tonen van de xylofoons van de uit eigen turners bestaande muziekgroep, die hen begeleidde. Toch had deze kring niet het monopolie van de gymnastiek in de gemeente. Ook de katholieken hadden hun turnkringen: de Koninklijke Katholieke Turnvereniging Sint-Jan Berchmans, en de Katholieke Turn- en Sportvereniging, KTS. Sint-Jan Berchmans was reeds ‘koninklijk’ in 1950. Dit betekent dat deze vereniging reeds in de 19de eeuw was opgericht, aan het einde van een tijdperk waarin de Kerk nog afwijzend stond tegenover alles wat met lichaamscultuur te maken had.³ Onder druk van de toenmalige maatschappij echter was er in de tweede helft van de 19de eeuw stilaan een meer positieve houding ten opzichte van lichamelijke opvoeding en sport ontstaan. Her en der konden dan ook lokale katholieke gymnastiekverenigingen worden opgericht. In 1892 werd de Belgische Katholieke Turnbond gesticht als overkoepelend orgaan van deze lokale turnkringen. Sint Jan Berchmans werd gesticht in 1896. Daarmee was deze kring zelfs ouder dan de in 1920 opgerichte IVOLO.⁴ KTS daarentegen was veel jonger dan Sint-Jan Berchmans en IVOLO. Die vereniging ontstond pas in 1950, opgericht door turners die van Sint-Jan Berchmans afscheurden. Gedurende net iets meer dan 50 jaar heeft ook deze gymnastiekvereniging voor vele Hobokenaren in een gezonde tijdsbesteding voorzien.

Dit is het eerste artikel van een reeks die de grote lijnen van de geschiedenis van KTS wil reconstrueren. Daartoe werd geput uit behoorlijk rijk bronnenmateriaal, bewaard in het

¹ ‘Instituut voor Lichamelijke Opvoeding (IVOLO)’, *Hobuechen 1135*, 28 (2013), 66-76.

² K. VAN DEN BOSSCHE red., ‘5.3. Ivolo...een instituut’, *Gouwtijdingen*, 2011 (www.heemkundegouwantwerpen.be). Geraadpleegd op 12 juni 2016.

³ M. D’HOKER, R. RENSON en J. TOLLENEER red., *Voor lichaam en geest. Katholieken, lichamelijke opvoeding en sport in de 19de en 20ste eeuw*, Leuven, 1994, 8.

⁴ ‘Instituut voor Lichamelijke Opvoeding (IVOLO)’, *Hobuechen 1135*, 28 (2013), 66. Stichtingsdatum 16 maart 1920.

familiearchief van Toine Van den Berghe (1921-2013), die gedurende 52 jaar bijna ononderbroken secretaris van de vereniging was.⁵ Zes archiefdozen vol doorslagen van brieven en verslagen, persoonlijke en verhalende notities, tientallen foto's en negatieven, en een aantal meters 8 mm-film brengen het verhaal van een bloeiende kring die over de jaren heen duizenden Hobokenaren aan recreatiesport liet doen, nog vóór dit begrip in de mode kwam. Het wordt een verhaal van groei met beperkte middelen, voortdurende zoektochten naar faciliteiten en lokalen, van feesten, wedstrijden, kampioentitels en vooral van vriendschap en belangeloze inzet.

De Oprichting

Het gebeurde wel vaker dat verenigingen geboren werden uit “kweddelen”. Deze term is niet erg academisch, maar geeft wel de juiste emotionele lading aan van de context waaruit KTS is ontstaan. In de schoot van Sint-Jan Berchmans hadden er zich in de periode tussen december 1948 en januari 1950 enkele incidenten voorgedaan tussen het zittende bestuur en een aantal leden. Omdat de informatie waarop dit artikel zich baseert uit het archief van slechts één der kibbelende partijen komt, is het delicaat om op details ervan in te gaan. De beeldvorming die daar uit naar voren zou komen, zou immers eenzijdig en dus partijdig zijn. Met zekerheid kan echter gesteld worden dat de essentie van het conflict bij het aannemen van een nieuw reglement door het bestuur lag. Daarbij had het verzuimd dit aan de leden mee te delen. Er hadden zich in de jaren net daarvoor tevens enkele incidenten tussen personen voorgedaan. Hierdoor was een sluimerend ongenoegen ontstaan, dat gedurende een jaar of drie stilletjes kon aanzwellen tot het conflict uiteindelijk tot ontknoping kwam tijdens een woelige algemene vergadering van de vereniging in café *Sportgalm* op 19 januari 1950.⁶ (Afb.1)

Afb.1

Café Sportgalm

BRON: Archief Heemkundige Kring Hobuechen 1135.

⁵ PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, *KTS*.

⁶ Café Sportgalm: op de hoek van de Antwerpsesteenweg en de Berkenrodelei (voorheen Café den Beer, nu een Chinees restaurant). Info Jaak Bormans.

Het bestuur van Sint-Jan Berchmans met onder anderen dienstdoend voorzitter Theo Hendrickx, Gust Van de Plas, Albert De Ranter, Stan De Voght, François Corsmit, Louis Van Gerwen en turnleider Jef Vekemans werd tijdens deze vergadering het vuur aan de schenen gelegd door een groepje leden die besloten hadden ‘niet tot de zwijgende meerderheid’ te blijven behoren. De ‘rebellen’ voor de enen, moedige mannen voor de anderen, waren Fons Beenens, Theophiel Cole, Rik Freriks, Toine Van den Berghe, Etienne Detiège en Stan Marcelo.⁷ (Afb.2)

Afb. 2

Zes van de acht stichters van KTS, Leuven 29.01.1950. Vooraan vlnr Etienne Detiège, Rik Freriks, Toine Van den Berghe, Achteraan vlnr Stan Marcelo, Phil Cole, Eduard (Tie) Cole.
BRON: PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, *KTS*.

De Hobokense senator Edward Stappaerts, die erevoorzitter van Sint-Jan Berchmans was, had eerder al enkele keren tussen de ruziënde partijen proberen te bemiddelen. Op het einde van de bewuste vergadering had hij nog maar eens een verzoeningspoging ondernomen, maar tevergeefs. In de nachtelijke uren na de bijeenkomst werd het debat *bij den Theugels* verdergezet, en dáár kwam na de nodige pinten het definitieve inzicht dat samenwerking niet meer mogelijk was.⁸ De breuk was definitief. (Afb.3)

⁷ PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, *KTS*. Voorbereidende nota van Antoine Van den Berghe van 19 januari 1950. De eigenlijke voorzitter van Sint-Jan Berchmans was toen Rik De Ranter.

⁸ *Bij den Theugels*, beter bekend als café ‘Breughel’ gelegen op de Kioskplaats vlakbij de kerk.

Afb. 3

Groepsfoto Sint-Jan Berchmansturners (1949 ?)

De aangeduide leden zouden overgaan naar KTS.

BRON: PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, KTS.

Daags nadien vertrok er een brief naar het bestuur van Sint-Jan Berchmans waarin de zes die het oneens waren met de gang van zaken, hun ontslag gaven, wegens 'het vaststaand feit dat samenwerking in de toekomst was uitgesloten.'⁹ Diezelfde dag nog overlegden de zes, uitgebreid met Eduard Cole die reeds eerder ontslag had genomen, ten huize van zijn broer Theophiel (Phil) Cole over de oprichting van een eigen turnkring. De twee belangrijkste thema's die ter sprake kwamen, waren het vinden van een oefenlokaal en, typisch voor katholieke verenigingen in die tijdsperiode, het vinden van een proost.¹⁰ Belangrijk is dat dit ondanks alles gebeurde in een constructieve sfeer, zelfs tegenover de kring die net verlaten werd. In een brief aan de hierboven genoemde erevoorzitter Stappaerts om hem te bedanken voor de bemiddelingspogingen, schreef Toine Van den Berghe 'Wat er ook gebeure, nooit mag men ons verwijten en beschuldigen van wraaknemingen tegenover de kring'.¹¹ Zeer kort daarop, op 3 februari 1950 werd een onderhandse akte opgesteld voor de oprichting van de Katholieke Turn- en Sportvereniging van Hoboken, de KTS (Afb.4).

⁹ PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, KTS. Brief van Antoine Van den Berghe aan het bestuur van Sint-Jan Berchmans, 20 januari 1950.

¹⁰ Ibid., Verhalend verslag van Antoine Van den Berghe, 20 januari 1950. Voor een katholieke kring was het van belang over een proost te beschikken, een priester die waakte over de katholieke geest binnen de kring. Uit latere correspondentie blijkt bovendien dat dit een vereiste was om tot de katholieke turnbond te kunnen toetreden.

¹¹ Ibid., Brief van Antoine Van den Berghe aan E. Stappaerts, 21 januari 1950.

Stichtingsakte van de

"KATHOLIEKE TURN-EN SPORTVERENIGING van Hoboken".

Heden, 3 Februari 1950, zijn de volgende personen verenigd in het voorlopig lokaal, Aartselaarstraat, 88 te Hoboken :

- BEENENS Alfons - Berkenrodelei, 71 - Hoboken.
- COLE Theopiel - Aartselaarstraat, 192 - Hoboken.
- Cole Eduard - Boeksveldstraat, 23 - Wilrijk.
- DETIÈGE Etienne - Kapelstraat, 105 - Hoboken.
- LOBELLE August - Aartselaarstraat, 88 - Hoboken.
- FRERIKS Henri - Kloosterstraat, 38 - Hoboken.
- MARCELO Constant - Antwerpse Steenweg, 67 - Hoboken.
- VAN DEN BERGHE Antoine - Constant Meunierpl. 29 - Hoboken.

welke ne beraadslaging en in volle overeenkomst, besloten hebben, dat vanaf heden, een nieuwe turnkring is opgericht, onder de naam van "KATHOLIEKE TURN-EN SPORTVERENIGING van Hoboken."

De vereniging heeft voor doel de lichamelijke opvoeding van zijn leden te behartigen, met alle middelen waarover zij beschikt.

Het bestuur werd samengesteld als volgt :

- VOORZITTER : Beenens Alfons
- ONDERVOORZITTER : Detiège Etienne
- SECRETARIS : Van den Berghe Antoine
- SCHATBEWAARDER : Cole Theopiel
- VAANDRIG : Marcelo Constant.
- AFGEVAARDIGDE v.d.LEDEN : Freriks Henri.
- VOORTURNER : Cole Eduard.

Als stichtend lid was aanwezig :

- LOBELLE August.

Binnen het jaar wordt een vergadering voorzien, waarop het bestuur definitief zal gevormd worden.

Aldus voorgelegd en bekrachtigd op datum van 3 Februari 1950.

Afb. 4

De onderhandse stichtingsakte van KTS (03.02.1950) (doorslag)
BRON: PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, KTS.

Gust Lobelle, die enkele jaren eerder verzocht werd Sint-Jan Berchmans te verlaten, en ondanks volledige rehabilitatie nadien nooit was teruggekeerd, werd als stichtend lid opgenomen in het bestuur van de nieuwe turnkring. De KTS was geboren.

1950: pastoors aan zet

Het narratief van de oprichting van turnkring KTS zou je kort kunnen houden. Het verhaal zou dan luiden : ‘omdat er onenigheid was ontstaan tussen het bestuur van Sint-Jan Berchmans en enkele van haar leden, besloten deze laatsten een eigen vereniging op te richten. Op 3 februari was KTS officieel een feit.’ Toen ik de bewaarde correspondentie doornam, werd ik echter getroffen door de grote invloed die in 1950 blijkbaar uitging van proosten, pastoors en onderpatoors op katholieke verenigingen. Ook de polarisatie katholieken versus ‘gemeente’, waarmee de socialisten bedoeld werden, trok mijn aandacht. Ik kende die polarisatie al van op het pleintje op Moretusburg waar de ‘gemeenteratten’ altijd sjotten tegen de ‘kattetekoppen’. Vandaar dat ik wat langer stil wilde staan bij het fenomeen van het gezag dat de geestelijkheid in 1950 nog kon uitoefenen op katholieke verenigingen. Omdat voor de clerus toen nog een erg vormelijke titulatuur werd gebruikt, ‘Zeer Eerwaarde Heer’ of Z.E.H. voor de deken en pastoors, Eerwaarde Heer of E.H. voor de onderpatoors, heb ik die hier ook behouden.

Het begon al net vóór de oprichting met een onderhoud tussen de zes ontslagnemende leden en E.H.Thys, proost van Sint-Jan Berchmans. Dat een geestelijke herder de ruziënde partijen nog probeerde te verzoenen, ook wanneer het eigenlijk al te laat was, lag uiteraard voor de hand. Daar dienden proosten immers voor. Er werd besproken of een ultieme oplossing van de meningsverschillen nog mogelijk was. Toch moet de eerwaarde tijdens dat gesprek geweten hebben dat het al vijgen na Pasen waren. Hij stelde immers voor eens te polsen bij Z.E.H. Neyssens, pastoor van de parochie van Don Bosco, of die een ruimte zou kunnen ter beschikking stellen die als oefenzaal voor de nieuwe turnkring zou kunnen dienen. Twee dagen later vond er opnieuw een gesprek plaats bij de E.H. Thys thuis. Hij had de zaak inderdaad besproken met Z.E.H. Neyssens en hem gevraagd ‘deze jongens een kans te geven’.¹² Maar de parochie kon geen geschikte oefenzaal voorstellen, zodat het kersverse bestuur een andere oplossing moest zoeken. Het was de reeds eerder genoemde Gust Lobelle die uiteindelijk met een werkbaar voorstel kwam. Hij was immers medevennoot van een meubelfabriek in de Aartselaarstraat, en stelde voor een lokaal uit zijn bedrijf ter beschikking te stellen als oefenzaal.¹³ (Afb.5) Het ging om een leegstaande toonzaal op de eerste verdieping, met een eerder laag plafond, ongeveer 15 meter lang en 7 meter breed.¹⁴ In de fabriek werd niet meer gewerkt. De lokalen werden dan ook niet meer verwarmd.

De volgende stap was het bekomen van een officiële erkenning door de hogere turninstanties, zodat de pasgeboren KTS als volwaardige turnvereniging zou kunnen gaan functioneren. Deze erkenning was bij voorbeeld nodig om de gymnasten behoorlijk te kunnen verzekeren. Het was ook een vereiste om aan prijskampen te kunnen deelnemen. Er werd dus contact gezocht met de Katholieke Antwerpse Turngouw (KAT) en met de overkoepelende

¹² PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, *KTS*. Getypte aantekening van A. Van den Berghe n.a.v. het bezoek aan E.H. Thys op 26.01.1950.

¹³ Uit een tekst die Toine Van den Berghe opstelde in verband met het 35 jarig bestaan van de kring in 1985 blijkt de toestand van de ‘oefenlokaal’: ‘In een loods, onder een door de Tweede Wereldoorlog fel geteisterde en nog niet herstelde dakbedekking, waardoorheen in de winter de sneeuwvlokjes kwistig dwarrelden, tussen vrachtwagens, boor- en zaagmachines, werden de eerste turnstappen gezet, in eigen kring.’ PUTTE, Familiearchief, *KTS*: 35 jaar KTS door A. Van den Berghe.

¹⁴ Deze beschrijving werd gegeven door Stan Thijs, lid van de heemkundige kring Hobuechen 1135, die één van de eerste turners was die in die zaal oefende. PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, *KTS*. Interview met Stan Thijs, 4 november 2016.

Meubelfabriek

Manufacture de meubles

Lobelle & Claes

Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Société de personnes à responsabilité limitée

Postcheckrekening : 43.6118
Compte Ch. Postaux:

Handelsregister van Antwerpen:

Regis. du Commerce d'Anvers:
— — 42.750 — —

88, Rue Aertselaerstraat, 88

ANTWERPEN - HOBOKEN - ANVERS

707.33

Den 6, februari 1950.

Le

Mynheer A. Van den Berghe.
Const Meuhierplein 29
Hoboken.

Mynheer,

In antwoord op U schryven van 3 dezer, en
teneinde U de oefenstunden wil laten doorgaan en U over geen lokaal
of turnzaal kunt beschikken, geef ik U de toelating als venoot der
Firma uwe oefeningen voort te zetten in onze toonzaal, daar deze er
het best voor geschikt is.

Verder wens ik U veel geluk en vooruitgang met
uwen nieuwen kring en dat deze eenen groten bloei mag kennen.

U kan de oefeningen, aanvangen wanneer U wil
de zaal is ter uwer beschikking.

Inmiddels groet ik U, Mynheer, met alle
achting.

Een Zantvoerder,

Afb. 5

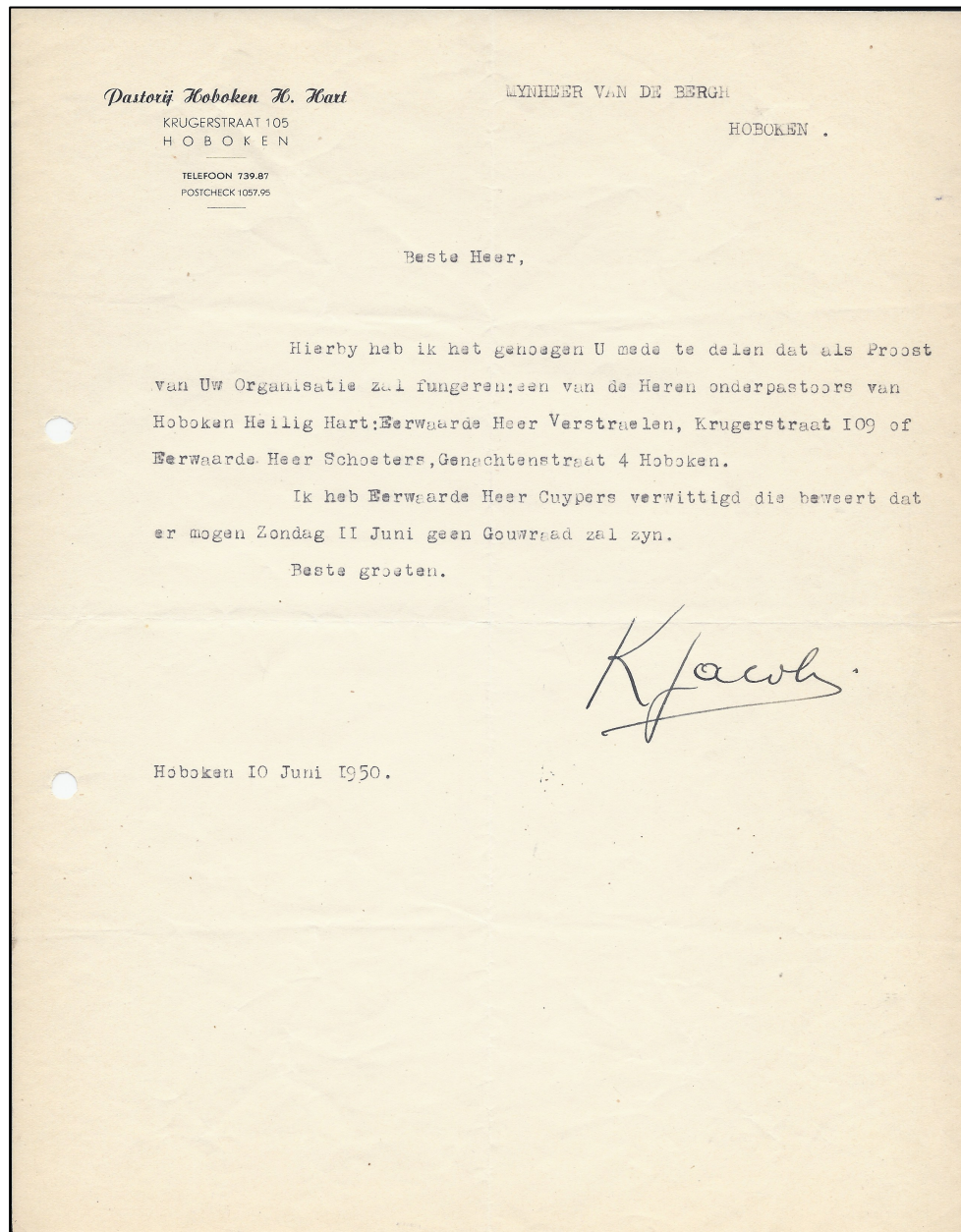
Brief van Lobelle & Claes pvba aan het KTS-bestuur (06.02.1950). Toestemming om een bedrijfs-
ruimte te gebruiken als oefenzaal.

BRON: PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, KTS.

Belgische Katholieke Turn- en Sportfederatie. De KAT liet echter weten dat de nieuwe kring
eerst een proost moest vinden, vooraleer hij in aanmerking zou kunnen komen voor een
aansluiting.¹⁵ De bestuursleden besloten Z.E.H. De Schutter, deken van Hoboken, te vragen

¹⁵ proost: priester en geestelijke begeleider die een katholieke organisatie inspireert of voor het spirituele aspect
van de vereniging zorgt. 'Proost (ambt)' 21.01.2016 (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Proost>). Geraadpleegd op
19.11.2016.

een proost aan te duiden.¹⁶ Maar deze geestelijke had daar duidelijk geen zin in omdat hij de oprichting van de nieuwe vereniging geen goede zaak vond. Sint-Jan Berchmans was namelijk één van de gevestigde katholieke verenigingen van zijn parochie, zodat het voor hem nogal moeilijk lag mee te werken, zij het indirect, aan de afscheuring van KTS. Het KTS-bestuur klopte dan maar opnieuw aan bij Z.E.H. Neyssens van Don Bosco, maar die vond dat de vereniging eerst maar eens door de KAT moest erkend worden vooraleer hij een proost zou aanduiden. Maar de KAT gaf geen erkenning omdat er geen proost was aangeduid... .

Afb.6

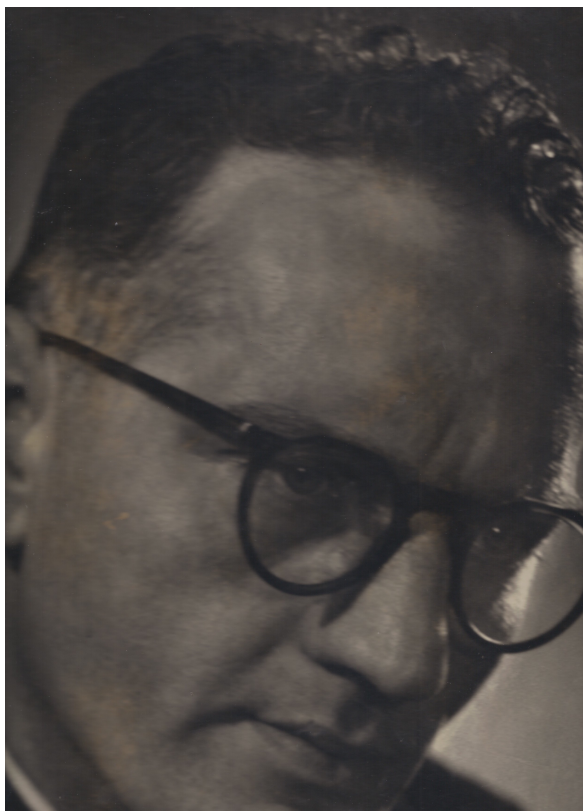
Brief van Z.E.H Karel Jacobs aan het KTS-bestuur (06.06.1950).

De pastoor is bereid een proost aan te stellen.

BRON: PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, KTS.

¹⁶ deken: een priester die namens de bisschop een bepaald deel van het bisdom coördineert. Een dergelijk decanaat is in de praktijk een verzameling van naburige parochies die elk afzonderlijk worden geleid door een pastoor. 'Deken (Kerk) 22.10.2016 ([https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Deken_\(Kerk\)&action=history](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Deken_(Kerk)&action=history)). Geraadpleegd op 19.11.2016

Neyssens raadde dan maar aan het advies van de turngouw af te wachten. Op 19 maart deelde de KAT schriftelijk mee dat het gouwbestuur niet bereid was de nieuwe kring te erkennen. Het bestuur dat niet bij de pakken wilde blijven zitten, nam dan contact op met de gouwproost E.H. Cuypers, die wel bemiddelend wilde optreden bij het gouwbestuur. Er kwam echter geen schot in de zaak. En omdat de pastoor van Don Bosco klaarblijkelijk niet alléén de verantwoordelijkheid op zich wilde nemen tóch een proost aan te stellen, raadde hij de onderhandelaars van KTS dan maar aan de pastoors van de vier parochies van Hoboken aan te schrijven, ‘met het eerbiedige verzoek een geestelijke leider te willen aanduiden voor onze nieuwgeboren turnkring’.¹⁷ Er kwam reactie van Z.E.H. Karel Jacobs, pastoor van de H. Hart-parochie in de Krugerstraat, die wel wat wilde ondernemen, maar dan mits een paar voorwaarden. De nieuwe vereniging mocht zich niet laten verleiden ooit naar een gemeentelijke oefenzaal te verhuizen. Dit was dus weer zo’n voorbeeld van de polarisatie tussen katholieken en socialisten. Verder wilde hij ook weten welke ‘feestelijkheden’ de turngroep zou gaan organiseren. Het was blijkbaar van belang dat niemand aan die evenementen moreel aanstoot zou kunnen nemen.¹⁸ Nadat het KTS-bestuur schriftelijk de nodige garanties had gegeven, bevestigde Karel Jacobs dat hij één van de onderpatoors van de H. Hart-parochie zou aanduiden als proost: het zou E.H. Verstraelen worden of E.H. Schoeters. (Afb.6). Het werd uiteindelijk Karel Schoeters. (Afb.7)

Nu KTS eindelijk een proost had, moest de KAT wel meewerken. Op 19 juli 1950 gingen een afgevaardigde van het gouwbestuur, de nieuwe proost en het KTS-bestuur samenzitten om de voorwaarden vast te leggen waaronder de erkenning mogelijk zou worden verleend. Die voorwaarden werden vermeld in een brief van 5 september 1950 (Afb.8). Voor de priesters was het blijkbaar van belang dat ze te allen tijde de morele controle over de vereniging zouden kunnen houden. Voor het gouwbestuur was het voornamelijk van belang dat de nieuwe kring geen leden zou weghalen bij Sint-Jan Berchmans. Het zou uiteindelijk nog duren tot 20 oktober 1950 vooraleer de KAT de nieuwbakken sportgroep officieel erkende door haar het stamnummer nr. 42 te verlenen. De Katholieke Turn- en Sportvereniging kon nu eindelijk functioneren in een gereguleerd kader.

Afb.7

Karel Schoeters (reproductie)

Foto A. Van den Berghe

BRON: PUTTE, Familiearchief Van den Berghe, KTS

¹⁷ PUTTE, Familiearchief, KTS: Brief van 16 mei 1950 aan de E.H.H. De Schutter, Loos, Jacobs en Neyssens.

¹⁸ Een schrijven van Z.E.H. Jacobs werd niet bewaard. Zijn vragen werden mogelijk mondeling gesteld. De aard van zijn vragen werd afgeleid uit de schriftelijke antwoorden van A. Van den Berghe.

Kath. Antw. Turngouw

Mynheer Ant. Van den Berghe
 Secretaris van Kath. Turn-en Sportvereniging
 van Hoboken
 Constant Meunierplaats, 29,
 HOBOKEN

Geacht Bestuur,

Ingevolge de beslissing genomen op de vergadering van 19 Juli l.l. te Hoboken gehouden, heb ik het genoegen U mede te delen, dat de E.H. Schoeters aanvaardt Proost van Uw Turnkring te zyn. Zoals het werd vastgesteld, laat ik U hier zyne voorwaarden alsmede die der Gouw volgen:

E.H. Schoeters verlangt:

*We zullen trachten
 er bezichtloos lood
 te bemerken. Onder
 twee blijven die voor
 zijn.*

Volledig akkoord

- 1° De Turnkring wordt verzocht geen byeenkomsten te houden by privaatpersonen, maar naar een ander lokaal, desnoods gehuurd, uit te zien. Onze bespreking heeft duidelyk aangewezen, dat echter noch op O.L.V.-noch op H.Hart-noch op Don Bosco, parochiale lokalen beschikbaar zyn.
- 2° Elke bestuursvergadering, beslissing of regeling zal gehouden worden in aanwezigheid of met voorkennis van den E.H. Bestuurder, welke ook het recht heeft op de hoogte te blyven van de finantien en alle belangen van den Kring.
- 3° Elke bespreking, beslissing of aangelegenheid zal in geest van vertrouwen en samenhorigheid met den E.H. Bestuurder besproken en geregeld worden.

De Gouw, in bestuurvergadering van 3 Sept draagt me op U hare voorwaarden bekend te maken:

akkoord

*2° Geer spake van
 afnemings*

*toetken factor propaganda.
 dan wordt dit zijn bevestiging
 3° Volledig akkoord.
 de andere kring eveneens in lukt.*

- 1° De Kath. Turn-en Sportvereniging wordt voorlopig voor 1 jaar aangenomen, op voorwaarde van uitvoering van hogeraangehaalde 3 punten en de 2 volgende:
- 2° Uw Kring zal er ten strengste op waken, dat geen leden-turners van den ouden Kring worden afgenomen.
- 3° In het openbaar zullen de turners van Hoboken elkaar verbieden en zal elke ontstichtende ontmoeting streng gestraft worden.

Wy verzoeken U deze voorwaarden te onderzoeken en in geval van akkoord, Uw antwoord door de E.H. Schoeters mede te laten ondertekenen als blyk van volledige instemming.

Hartelyke turngroeten.

Namens de Kath. Antw. Turngouw.

In het totaal waren er dus acht geestelijken betrokken op het pad naar de aanstelling van een proost en daarmee naar de erkenning van de sportvereniging. Karel Jacobs was uiteindelijk degene die de knoop had doorgehakt. Maar hij zou de 'feestelijkheden' die de vereniging wilde organiseren met een kritische blik bewaken. In die tijd was hij zeker niet de enige. Prachtig is bijvoorbeeld het verhaal van Leo Verbaenen over F.C. Moretusburg die in de jaren vijftig een bal wilde organiseren in het Gildenhuis in de Kapelstraat.¹⁹ De toenmalige pastoor Schelkens vond dat maar niks, al dat dansen, dat onzedelijk gedoe, en betaalde nog liever de eventuele winst van zo'n evenement uit eigen zak, dan dat het bal werd georganiseerd. Dit prachtige verhaal wordt elders in dit tijdschrift gebracht.

¹⁹ L. VERBAENEN, 'Onze proost', *Goal*, 59 (2012).

Het lijstje van de priesters die een rol speelden bij de aanstelling van een proost van de Katholieke Turn- en Sportvereniging, KTS:

E.H. Thys	proost van Sint-Jan-Berchmans
Z.E.H. Neyssens	pastoor van Don Bosco
Z.E.H. De Schutter	deken van Hoboken, pastoor centrum
E.H. Cuypers	gouwproost
Z.E.H. Jacobs	pastoor H.Hart-parochie Hoboken
E.H. Verstraelen	onderpastoor H.Hart-parochie Hoboken
E.H. Schoeters	onderpastoor H.Hart-parochie Hoboken
Z.E.H. Loos	pastoor van Moretusburg